

HUMAK[®]

DigiGym:

digitaitoja

työpajatoimintaan

– käsikirja
ammattilaisille

Katri Karjula ja Ville Tolppanen

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

HUMAK[®]

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Katri Karjula ja Ville Tolppanen

DigiGym: digitaitoja työpajatoimintaan
– käsikirja ammattilaisille

ISBN 978-952-456-448-9

ISSN 2343-0664 (painettu)

ISSN 2343-0672 (verkkajulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 166

© Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2023, Helsinki

Taitto: Emilia Reponen

Kuvat: Family Creatives Oy

Oikoluku: Kieliluotsi Oy, Jutta Posti

HUMAK[®]

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

REACT-EU-hankkeet rahoitetaan osana Euroopan unionin
covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

Sisällys

1. Mikä DigiGym-käsikirja?	4	
2. Mitä väliä digiosaamisella?	5	
3. Sanastoa	6	
4. Mikä digitaalinen yhteisöllinen ohjausmalli?	7	
5. Miten ja miksi digitaalinen yhteisöllinen ohjausmalli osaksi työpaja-arkea?	9	
6. Miten ohjaan digisti ja yhteisöllisesti?	11	
6.1. Digitaidot haltuun!	11	
6.2. Missä digitaitoja opitaan?	13	
6.3. Rohkeutta, uteliaisuutta ja kokeilunhalua tarvitaan!	14	
6.4. Voimavarakeskeinen ohjaus	15	
6.5. Mutta kun ne resurssit... ..	16	
6.6. Yksin ei tarvitse – eikä kannata – tehdä!	17	
7. Yhteiskehittämisen toimintamallit	19	
7.1. DigiBrunssi – yhteiskehittämällä kiinni tarpeisiin ja	19	
7.2. Workshop – digitaitotreeniä ilman digihikeä	21	
7.3. Yksilöohjaus – yhdessä kohti tuntematonta	25	
8. Tunnista digikuilut ja ylitä ne!	26	
9. Ammatillisen digiosaamisen kehittäminen – vinkit talteen!	28	
10. Kirjoittajien terveiset	29	

1. Mikä DigiGym -käsikirja?

Käsissäsi tai näytölläsi on työpajatoiminnan sekä työllisyyden edistämisen ammattilaisille, ohjaajille ja valmentajille suunnattu DigiGym: digitaitoja työpajatoimintaan – käsikirja ammattilaisille.

Käsikirja auttaa sinua tunnistamaan tapoja, joilla voit tehdä digiosaimisen vahvistamisesta osan omaa työtäsi. Käsikirja ei välttämättä muuta sinua digivelhoksi, mutta sen avulla saatat todeta jo olevasi digitaitovalmentaja!

Käsikirja on kehitetty osana DigiGym-hankkeen toimintaa. Hankkeen aikana on luotu digitaalisen yhteisöllisen ohjauksen malli työpajatoimintaan. Käsikirjassa esitellään mallia käytännön toiminnan sekä konkreettisten esimerkkien ja tehtävien kautta. Voit hyödyntää käsikirjassa esiteltyjä toimintatapoja sellaisinaan tai poimia niistä työpajaympäristööne parhaiten soveltuvat osat. Voit myös muokata ja kehittää käsikirjan sisältöä työpajanne tarpeisiin ja resursseihin sopivaksi.

Käsikirjan avulla opit tunnistamaan niitä työpaja-arjen tilanteita ja paikkoja, joissa digitaalisuus voi olla läsnä välineenä, sisältönä tai toimintana. Näin toimimalla voit kehittää digitaalisuudesta itsellesi työotteen ja samalla päivittää ne keinot, joilla tuet työpajatoimintaan osallistuvien minäpystyvyyttä, työllistymistä ja osallisuutta.

DigiGym-hankkeen toteuttajia ovat Humanistinen ammattikorkeakoulu sekä Valo-Valmennusyhdistys ry. DigiGym-hanketta (1.10.2021–31.12.2023) on osarahoittanut Euroopan sosiaalirahasto. Hanketta on rahoitettu osana unionin covid-19-pandemian johdosta toteuttamia toimia.

DigiGym-kokemuksia: Käsikirjan sivuilta löydät esimerkkejä hankkeen aikana toteutetusta digitaalisesta toiminnasta Valo-Valmennusyhdistyksen Jyväskylän työpajoilla. Esimerkit havainnollistavat digitaalisen yhteisöllisen ohjausmallin toteuttamista työpaja-arjessa.

Käsikirjasta löydät myös monipuolisia tehtäviä, jotka auttavat sinua ottamaan digitaitotreenit osaksi työpajatoimintaa ja digitaalisuuden työotteeksi itsellesi. Tunnistat tehtävät tästä merkistä.

2. Mitä väliä digiosaamisella?

**Digitalisoitunut arki vaatii digitaitoja.
Digitaidot ovat myös osallisuuden ja yhteisöllisyyden edellytys.**

Arkemme on vahvasti digitalisoitunutta. Näppärien hakupalveluiden ja tekoälyn tuomien mahdollisuuksien käänköpuolella arjen digitalisoituminen voi johtaa yksilön kohdalla myös syrjäytymiseen. Puutteellisten digitaitojen vuoksi yksilön voi olla vaikeaa saada omaa ääntään kuuluville tai päästä osalliseksi yhteiskuntaan.

2020-luvulla koettu globaali pandemia pakotti lähes kaikki organisaatiot digiloikkaan, minkä seurauksena moni otti haltuun uusia digitaitoja osana töitään tai opintojaan. Digiloikka ei kuitenkaan koskettanut kaikkia tasavertaisesti. Esimerkiksi työelämän tai opintojen ulkopuolella olleet henkilöt jäivät monilta osin digiloikan sivustaseuraajiksi. Niinpä osalla väestöstä digiosaaminen ei riitä kiihtyvää vauhtia digitalisoituvan yhteiskunnan tahdissa pysymiseen. Tästä syystä digiosaamisen vahvistaminen tulee huomioida muun muassa työskennellessä syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten kanssa, kuten työpajatoiminnassa.

Ohjaajan ei tarvitse olla digivelho voidakseen vahvistaa ohjattaviensa digiosaamista. Uutta voi ja kannattaa opetella yhdessä ja yhteisöllisesti. Ohjaajan tulee kuitenkin olla tietoinen omista kokemuksistaan sekä asenteistaan digitaalisuutta kohtaan. Ne eivät saa muodostua esteiksi digitaalisuuteen ohjattaessa. Ohjaajan ammatilliseen osaamiseen kuuluu tietoisuus siitä, mitä osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen milloinkin vaatii. Digiltä ei voi ummistaa silmiään, vaikka ohjaaja itse ei kokisikaan tarvitsevansa sen läsnäoloa. Pahimmillaan ohjaajan kieltäytyessä näkemästä digitaalisuuden mahdollisuudet hän samalla kieltää osallistujilta olennaisen osallisuuden elementin.

Mikä kaikki onkaan digiä?

Valokuvaus, some, medialukutaito, sähköinen asiointi julkisissa palveluissa, nettideittailu, pelinkehitys, itsepalvelukassat, musiikin tekeminen, videoiden editointi, tietoturva, alakohtaiset sovellukset ja ohjelmat, verkkokaupat, tiedonhaku, verkkopankki...

3. Sanastoa

DIGIKUILU:

digitaalisen teknologian saatavuuteen, saavutettavuuteen ja käytettävyyteen keskeisesti kuuluva aukko, jonka vuoksi yksilö tai yhteiskunnallinen ryhmä ei voi, osaa tai halua omaksua digitaalista teknologiaa osaksi arkipäiväänsä.¹

DIGIOSALLISUUS:

vapaaehtoinen, arjen sujuvuuden kannalta riittävän aktiivinen osallistuminen yhteiskunnan toimintaan, jossa hyödynnetään digitaalisia välineitä, sovelluksia ja palveluita yksilön tai yhteiskunnallisen ryhmän näkökulmasta mielekkäällä, merkityksellisellä tavalla.¹

DIGIROHKEUS:

uskallus kokeilla ja ottaa käyttöön uusia tai päivittyneitä digitaalisia laitteita ja palveluita tai kehittyä niiden käytössä (pohjimmiltaan kyse on uskalluksesta kohdata digitalisoituva arki ja työelämä).³

DIGISYRJÄYTYMINEN:

syryään jääminen paitsi (luotettavasta) informaatiosta ja digitalisoiduilta sosiaalisilta areenoilta myös työskentely- tai opiskelumahdollisuuksista, jotka edellyttävät yhä enemmän kykyä ymmärtää ja hyödyntää digitaalisia ympäristöjä ja toimia niissä.²

DIGITAI DOT KANSALAISTAITOINA:

varmistavat, ettei kukaan jää digitaalisten palveluiden tuomien hyötyjen ulkopuolelle vastoin omaa tahtoaan (taitojen harjoittelemiselle tulee varata tilaa ja aikaa yhteiskunnan eri tasoilla).⁴

¹Hänninen, Riitta & Karhinen, Joonas & Korpela, Viivi & Pajula, Laura & Pihamaa, Olli & Merisalo, Maria & Kuusisto, Olli & Taipale, Sakari & Kääriäinen, Jukka & Wilska, Terhi-Anna 2021. Digiosallisuuden käsite ja keskeiset osa-alueet. Digiosallisuus Suomessa -hankkeen väliraportti. Valtioneuvoston selvitystoiminnan julkaisusarja 2021:25. Viitattu 5.6.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-287-9>

² Kaarakainen, Meri-Tuulia 2022. Digitaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen osaksi nuorten kohtaamista. Blogikirjoitus 21.3.2022. <https://www.verke.org/blogit/digitaalisen-syrjautymisen-ehkaisuinen-osaksi-nuorten-kohtaamista/>

³ Piirainen, Minna 2023. Digirohkeus on tulevaisuuden digitaito. Kuntalehti 1/2023. Viitattu 3.7.2023. <https://kuntalehti.fi/kolumnit/minna-piiraisen-kolumni-digirohkeus-on-tulevaisuuden-digitaito/>

⁴ Valtiovarainministeriö 2019. Digitaalinen Suomi – Yhdenvertainen kaikille. Digi arkeen -neuvottelukunnan toimintakertomus. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2019:23. Viitattu 5.6.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-004-4>

4. Mikä digitaalinen

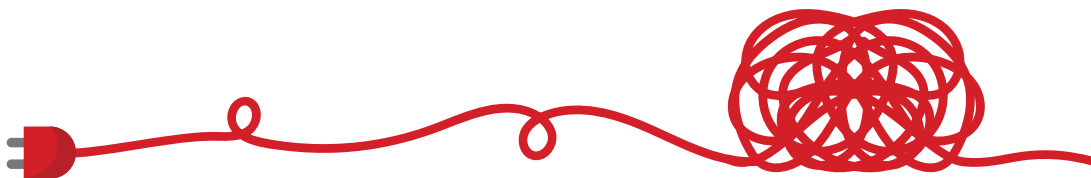
yhteisöllinen ohjausmalli?

Digitaalista yhteisöllistä ohjausmallia hyödyntämällä digitaitojen treenaus voidaan upottaa osaksi työpajatoiminnan arkea vahvistaen samalla osallistujien osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Digitaalisen yhteisöllisen ohjausmallin mukainen toiminta ei ole työpajatoiminnan arjesta erillistä toimintaa tai pelkkä koriste kakun päällä. Yhteys työpajatoiminnan yleisiin tavoitteisiin ja niiden tukemiseen on selvä, sillä digitaalisella yhteisöllisellä ohjausmallilla edistetään digitaitojen oppimisen lisäksi yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Työpajatoiminnan tavoitteina ovat osallistujan elämänhallinnan, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen, osaamisen tunnistaminen sekä valmentaminen kohti koulutusta tai työelämää. Digitaalisen yhteisöllisen ohjausmallin avulla voidaan tukea osallistujan yksilöllisiä tavoitteita ja tunnistaa hänen digitaalisten taitojen osaamisensa. Samalla mahdollistetaan ohjattavien digitaitojen oppiminen osallistujan tarpeet huomioiden. Digitaitoja voidaan opetella elämää varten, jolloin kiinnitetään erityistä huomiota kansalaisdigitaitoihin ja digitalisoidussa arjessa toimimiseen. Mallin avulla osallistujia voidaan tukea myös työelämässä ja opinnoissa tarvittavissa digitaidoissa.

Digitaalista yhteisöllistä ohjausmallia hyödyntämällä digitaalisuudesta saadaan koko työpajatoiminnan läpi kulkeva toimintatapa – digitaalinen punainen lanka!

Mallia voidaan hyödyntää, kun työpajatoimintaan osallistuvia ohjataan fyysisessä tilassa, eli työpajalla, tai digitaalisessa ympäristössä, esimerkiksi etäyhteydellä Teamsissa tai muussa virtuaaliympäristössä. Malli ei tee toimintaympäristöistä toisiaan poissulkevia, joten työpajatoimintaa ja digitaalista yhteisöllistä ohjausta voidaan toteuttaa myös yhdistämällä fyysisiä ja digitaalisia ympäristöjä. Toteutustavasta ja -ympäristöstä riippumatta digitaalista mediaa ja teknologiaa voidaan hyödyntää toiminnassa **välineenä**, **toimintana** tai **sisältönä**.

Digitaalisuus välineenä

esim. toiminnan dokumentointiin, vuorovaikutukseen, ideointiin tai suunnitteluun käytetyt sovellukset, kuten Padlet, Jamboard...

Digitaalisuus toimintana

esim. ohjelmien ja sovellusten harjoittelu, somesisällön tuottaminen, videot, yhteisötaideteokset, projektityöskentely

Digitaalisuus sisältönä

pysähtyminen digitaalisuuteen liittyviin kysymyksiin ja ilmiöihin arjessa, elämässä ja yhteiskunnassa, esim. keskustelu digiturvallisuudesta

5. Miten ja miksi digitaalinen

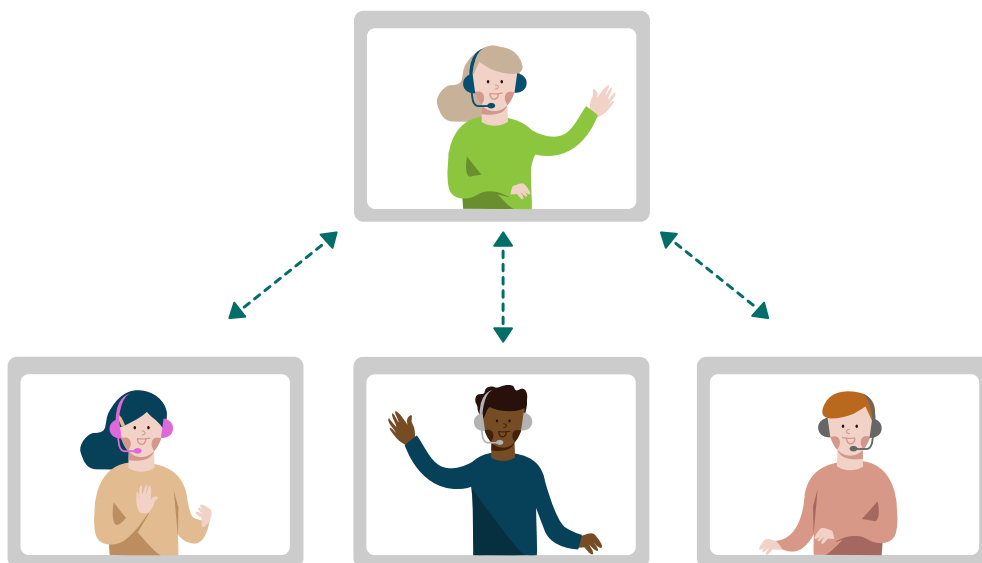
yhteisöllinen ohjausmalli

osaksi työpaja-arkea?

Digitaitotreenillä voidaan vahvistaa osallistujien osallisuutta yhteiskunnassa ja auttaa heitä siirtymässä kohti opintoja tai työelämää. Yhteiskehittämällä rakennettu treniohjelma pitää huolen siitä, että saavutukset ovat yhteiset.

Mallin avulla pystyt tunnistamaan työpajatoiminnan osallistujien digitaitojen kehittämistarpeita ja löytämään ratkaisuja, joilla tuet heidän digiosaamistaan. Malli ei ole olemassa, jotta tehtäisiin digiä digin vuoksi, vaan osallistujien elämää ja osallisuutta varten!

Nettideittailuworkshop: Työpajan ohjaaja tunnisti tarpeen keskustella nettideittailukulttuurista. Työpajan osallistuja kuuli keskustelun, piti aihetta tärkeänä ja halusi jakaa tietämystään siitä muille. Nettideittailuaihainen workshop toteutettiin ohjaajan ja osallistujan yhteistyönä muille osallistujille pajapäivän aikana. Workshopissa digitaalisuus oli mukana sisältönä, ja samalla vahvistettiin osallistujien yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Käyttämällä digitaalista mediaa ja teknologiaa työpajatoiminnassa voidaan tukea osallistujien osallisuutta, vuorovaikutusta, yhdessä olemista ja tekemistä sekä sosiaalisia taitoja.

ESIMERKKI: Järjestetään yhteinen ideointituokio ohjaajien ja osallistujien kesken. Jakaudutaan pienryhmiin. Jokaisella ryhmällä on käytössään tietokone, johon avataan yhteisöllisen työskentelyn mahdollistava alusta (esim. Padlet tai Jamboard). Ryhmille esitetään kysymys yhdessä pohdittavaksi, ja niitä pyydetään kirjaamaan ajatuksensa yhteiselle alustalle. Osallistujat, jotka eivät syystä tai toisesta kykene osallistumaan yhteiseen työskentelyyn, voivat pohtia käsiteltävää asiaa itsekseen ja kirjata omat ajatuksensa yhteiselle alustalle esimerkiksi omalla tai pajalta lainatulla älypuhelimella. Näin toimimalla ideat saadaan talteen yhteiselle alustalle ja niihin voidaan palata, jos jatkotyöskentely aiheen parissa on tarpeen.

Hyödyntämällä digitaalisuutta ohjauksessa voidaan muun toiminnan ohella opettaa ohjattaville digitaitoja, jotka auttavat heitä kohti opintoja ja työelämää, sekä yleisesti elämässä tarvittavia digitaitoja. Digi voi olla monessa mukana!

ESIMERKKI: Työpajalla, jossa toiminnan lopputuloksena on jokin myytävä tuote tai palvelu, tehdään sosiaaliseen mediaan video tai kuvasarja tuotteen valmistamisesta tai palvelun tarjoamisesta. Käsikirjoitus tai toimintasuunnitelma luodaan yhdessä osallistujien kanssa. Sen jälkeen käydään läpi tärkeimmät (video)kuvauksessa huomioitavat asiat ja ryhdytään kuvaamaan. Valmiit videot tai kuvat käydään läpi ja tarvittaessa opetellaan esimerkiksi älypuhelimista löytyvien editointityökalujen käyttöä. Materiaali editoidaan tai hienosäädetään julkaisukuntoon, ja siitä tehdään somepostaus. Samalla voidaan opetella yhdessä myös esimerkiksi liitetiedostojen lähettämistä sähköpostitse, kotisivujen muokkaamista tai tekijänoikeuksiin liittyviä asioita.

Yhteiskehittämällä vahvistetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä luodaan vaikuttavaa, osallistujien tarpeista lähtevää toimintaa. Ohjaajat ja osallistujat jakavat vallan ja vaikuttamismahdollisuudet ohjaustilanteessa, jolloin lopputulos on aidosti yhteinen.

ESIMERKKI: Käydään yhdessä keskustellen läpi, millaiselle digitaitotreenille työpajatoiminnan osallistujilla olisi tarvetta. Samalla voidaan yhdessä pohtia myös sitä, miten digitaitojen harjoittelu olisi mielekkäintä ja miten toimimalla mahdollistettaisiin oppiminen kaikille. Ideoita erilaisista opittavista digitaidoista voidaan kerätä yhteiselle digitaaliselle alustalle, ja niistä voidaan valita tarpeellisimmat esimerkiksi äänestämällä. Samalla selvitetään, onko jollakin ohjaajista tai osallistujista tarvittavaa osaamista ja innokkuutta digitaidon opettamiseksi muille. Jos on, valmistellaan yhdessä hänen kanssaan workshop aiheesta. Muut osallistujat voivat osallistua tuokion ajankohdan päättämiseen ja muihin käytännön valmisteluihin.

Jos pajalta ei löydy tarvittavaa osaamista, voidaan keskustellen pohtia, miten aihetta voitaisiin lähteä ottamaan yhdessä haltuun. Onko tarvetta tai mahdollisuutta hankkia ulkopuolinen kouluttaja? Jos on, jaetaan vastuut workshopin valmisteluista. Kuka selvittää aiheen asiantuntijoita ja ottaa heihin yhteyttä? Kuka valmistelee käytännön järjestelyt? Jos ulkopuolista kouluttajaa ei ole mahdollista ottaa mukaan, tehdään yhdessä suunnitelma siitä, miten uuteen digitaitoon voidaan lähteä perehtymään.

6. Miten ohjaan digisti

ja yhteisöllisesti?

6.1. Digitaidot haltuun!

Seitsemällä digitaidolla pääsee jo pitkälle – varsinkin, jos kiinnittää huomiota sekä tekniseen että tiedolliseen osaamiseen.

Jotta digiosaamista voisi lisätä, on olennaista ensin hahmottaa, mitä digiosaamisella tarkoitetaan. Millaisista digitaidoista se koostuu? Digiosaaminen voidaan jakaa myös tekniseen ja tiedolliseen osaamiseen. Teknisessä osaamisessa painottuvat enemmän ohjelmien ja sovellusten käyttöön ja hyödyntämiseen liittyvät taidot, kun taas tiedollisella osaamisella tarkoitetaan ymmärrystä esimerkiksi digitaalisuuden merkityksestä tai hyödynnettävyydestä.

TEHTÄVÄ

Tutustu seuraavan sivun digitaidot-taulukkoon.

1. Huomaatko jonkin digitaidon olevan vahvuutesi?
2. Mikä taidoista on mielestäsi tärkein tai ajankohtaisin ja miksi?
3. Minkä digitaidon harjoittamisen koet hankalimpana? Miksi?

Voit kirjata ajatuksiasi tähän:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DigiGym-hankkeessa olemme tunnistaneeet seitsemän eri digitaitoa:

	Tekninen osaaminen	Tiedollinen osaaminen
1) laitteiden hallinta	Erilaisten digilaitteiden ja niitä sisältävien ohjelmien ja sovellusten peruskäyttö ja -toiminnot.	Ymmärrys laitteiden ja erilaisten ohjelmien ja sovellusten toiminnoista sekä hyödyntämisestä elämässä.
2) tiedon haku & arviointi, media-lukutaito	Erilaiset tavat hakea ja arvioida tietoa, digitaalisten mediavälineiden hyödyntäminen.	Ymmärrys tiedonhaun ja medialukutaidon merkityksestä ja itsestä mediavälineiden käyttäjänä.
3) tekijänoikeudet	Tekijänoikeuksia kunnioitava toiminta digitaalisissa ympäristöissä ja omassa digitaalisessa vuorovaikutuksessa.	Ymmärrys tekijänoikeuksien merkityksestä erilaisissa yhteyksissä omassa elämässä.
4) digi-turvallinen elämä	Digitaalisen turvallisuuden varmistaminen ja toteuttaminen omassa arjessa ja toiminnassa.	Ymmärrys digitaalisen turvallisuuden merkityksestä ja sen arviointi omassa toiminnassa.
5) viestintä	Digitaalisen viestinnän tapojen ja muotojen toteutus erilaisilla sovelluksilla ja laitteilla.	Erilaisten digitaalisten viestintätapojen merkityksen ymmärrys ja arviointi eri tilanteissa.
6) tiedon tuottaminen ja muokkaaminen	Digitaalisilla laitteilla ja sovelluksilla tiedon tuottaminen ja muokkaaminen eri muodoissaan.	Ymmärrys hyödyntää tarkoituksenmukaisia välineitä tiedon tuottamiseen ja muokkaamiseen.
7) yhteisöllinen työskentely	Yhdessä työskentely teknologisessa oppimisympäristössä.	Ymmärrys yhdessä työskentelyn periaatteista ja mahdollisuuksista teknologisessa ympäristössä.

Kuvamanipulaation tekninen ja tiedollinen osaaminen:

Osallistujien kuvamanipulaatioon liittyvää teknistä osaamista on lisätty opettelemalla Photoshop-ohjelman käyttöä workshopissa. Kuvamanipulaatioon liittyvää tiedollista osaamista on puolestaan kehitetty mm. valeutisiin ja medialukutaitoon keskittyneissä workshoppeissa.

6.2. Missä digitaitoja opitaan?

Digitaitoja harjoitellaan erilaisissa ympäristöissä. Ympäristöjä, joissa oppimista tapahtuu, ovat rakennukset, laitteet ja vuorovaikutus.

Digitaitojen lisäksi on tärkeää tunnistaa käytössä olevat oppimisympäristöt etukäteen:

Fyysinen oppimisympäristö	Teknologinen oppimisympäristö	Sosiaalinen oppimisympäristö
<ul style="list-style-type: none">• Työpajan tilat• Julkiset tilat, esim. ulkona, luonnossa, kaupungilla, julkisissa sisätiloissa• Yhteistyökumppaneiden tilat	<ul style="list-style-type: none">• Käytettävissä olevat laitteet ja välineet• Osallistujien ja ohjaajien teknologiset tiedot ja taidot• Käytettävät teknologiset menetelmät	<ul style="list-style-type: none">• Vuorovaikutus ohjaajien ja osallistujien välillä• Vuorovaikutus osallistujien välillä• Vuorovaikutus ohjaajien välillä• Ryhmäprosessit
Millaisia fyysisiä tiloja sinulla ohjaajana on käytettävissäsi?	Millaisia laitteita ja välineitä ohjauksessa on mahdollista käyttää? Millaisia tietoja ja taitoja teidän pajallanne on?	Miten teillä vuorovaikutetaan? Mitkä jo käytössä olevat toimintatavat tukevat osallistujien ja ohjaajien välistä vuorovaikutusta?

TEHTÄVÄ

Millaisia oppimisympäristöjä tunnistat? Kirjaa ne taulukkoon.

6.3. Rohkeutta, uteliaisuutta ja kokeilunhalua tarvitaan!

**Uuden toimintavan omaksuminen ei tapahdu silmänräpäyksessä.
Itsereflektio auttaa joskus isojenkin esteiden yli.**

Sinun ei tarvitse olla valmis digivelho, kun aloitat digitaitojen ohjauksen. Onkin hyvä pysähtyä hetkeksi pohtimaan, millainen suhde digitaalisuuteen itsellä on. Usein vieraat asiat voivat nostaa pintaan monenlaisia tunteita.

TEHTÄVÄ

Pohdi hetki sanaa 'digitaalisuus' ja edellä esiteltyjä digitaitoja. Millaisia tunteita tunnistat itsessäsi niihin liittyen?

Pohdi lisäksi, helpottavatko vai vaikeuttavatko tunnistamasi tunteet digitaitojen ohjaamista kohdallasi. Miten se näkyy käytännössä?

Mikä auttaisi sinua käsittelemään digitaalisuuteen mahdollisesti liittyviä hankalia tunteita? Kuka tai mikä voisi rohkaista sinua eteenpäin? Tai miten voisit jatkossakin ylläpitää ja ruokkia positiivisia tunteita ja innostusta digitaalisuutta kohtaan?

6.4. Voimavarakeskeinen ohjaus

Digitaitojen treenausta ohjataan osallistujien voimavarojen kautta, jotta voidaan rakentaa kaikille sopiva digitaitotreeniohjelma.

Ohjaajan työtteenä digitaitojen ohjaamisessa toimii voimavarakeskeinen ohjaus. Digitaitoja ei ohjata digillä vain digin vuoksi, vaan toiminnassa on löydettävä ne tavat, joiden avulla digitaitojen oppiminen on mielekäästä ja osallistujien voimavaroille sopivaa. Näin päästään vaikuttamaan osallistujien minäpystyvyyteen ja luomaan heitä motivoivaa toimintaa.

Jotta voit ohjata voimavarakeskeisesti, sinun täytyy ansaita osallistujien luottamus yksilöllisesti. Kun osallistujan tuntee, on helpompaa arvioida hänen voimavaransa ja kykynsä eri tilanteissa. Onko joskus parempi antaa osallistujalle tilaa olla vain seuraamassa toimintaa? Vai voiko hän olla mukana ohjaamassa toimintaa oman osaamisensa avulla? Jaetaanko toiminta pienempiin ryhmiin tai käytetäänkö digialustaa, jotta ujoimmatkin osallistujat pääsevät ääneen? Jokaiselta löytyy varmasti vahvuuksia, joita voi hyödyntää digitaitojen opettelussa.

TEHTÄVÄ

Millainen suhde osallistujiin sinulla on? Onko työpajalla tilaa yksilöllisyydelle? Tehdäänkö paljon yhdessä? Miten osallistuminen jokaisen voimavarojen mukaan toteutuu nykyisillä toimintatavoilla?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

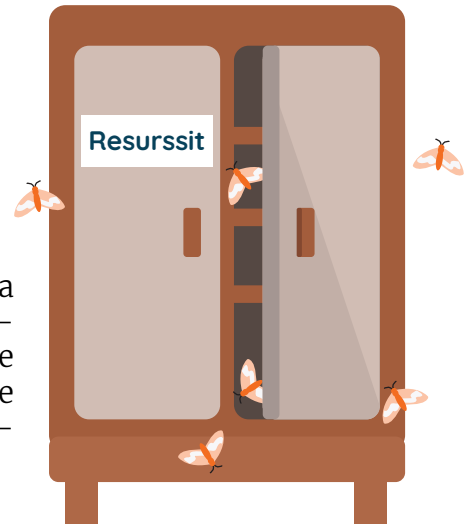
Erilaiset osallistumisen tasot: Netistä löytyvien vahvuus- ja persoonallisuustestien avulla opeteltiin tunnistamaan ja sanoittamaan itseään. Testejä oli useita, ja osallistujia kannustettiin tekemään niitä omien voimavarojensa mukaisesti. Osallistumisen tasot vaihtelivat, ja ohjaaja korosti tämän olevan ok. Erilaisista osallistumisen tasoista huolimatta jokainen osallistuja oli läsnä digitaitoja lisänneessä yhteisöllisessä hetkessä.

6.5. Mutta kun ne resurssit...

Digitaitojen treenaamisen ei tarvitse olla kallista. Jo muutamalla laitteella ja sovelluksella pääsee alkuun.

Digitaalisuuteen ja digitaitoihin liittyy vahva mielikuva kalliista laitteista ja välineistä, ohjelmistoista ja sovelluksista – ja kyllä, rahasta ja resursseista. Uskallamme kuitenkin väittää, ettei laitteiden ja sovellusten puute ole este digitaaliselle työtteelle, jos tahtoa sen toteuttamiseen riittää.

Toki työpajalta olisi hyvä löytyä joitakin digitaalisia välineitä, mutta melko pitkälle päästään jo osallistujien omilla puhelimilla ja ohjaajien tietokoneilla. Samoin voidaan hyödyntää kokeilevasti erilaisia maksuttomia sovelluksia ja alustoja. Loppujen lopuksi harvalla meistä on kotonaankaan uusimmat, hienoimmat laitteet tai versiot sovelluksista. Lisäksi on järkevää treenata sellaisella välineistöllä, joka on osallistujien tavoitettavissa myös työpajajakson jälkeen.

TEHTÄVÄ

Mitä digitaitotreeniä voisit ohjata hyödyntäen osallistujien omia älypuhelimia?

Mitä maksuttomia sovelluksia tiedät ja minkä digitaidon harjoitteluun ne sopivat?

Millaisia verkostoja työpajallanne on? Löytyykö verkostoiltanne laitteita, tiloja tai ohjausresurssia? Miten voisit hyödyntää verkostojanne digitaitojen ohjauksessa?

Maksullisten ohjelmien kokeilut: Myös kalliita ohjelmia on mahdollista hyödyntää maksuttomien kokeilujaksojen avulla. Työpajan tietokoneille asennettiin musiikin miksaamista käsittelevää workshopia varten 90 päivän maksuton kokeiluversio ohjelmasta, mikä mahdollisti ohjelmaan tutustumisen aiheesta kiinnostuneille osallistujille myös workshopin jälkeen.

6.6. Yksin ei tarvitse – eikä kannata – tehdä!

Kun osallistujien toiveet, tarpeet ja osaaminen huomioidaan alusta asti, treenien lopputuloskin on aidosti yhteinen.

Digitaitotreenejä aloitettaessa kannattaa hyödyntää kaikkien, niin ohjaajien kuin osallistujienkin, osaaminen. Voit aloittaa esimerkiksi seuraavien yhteiskehittämisen tasojen avulla:

JALKAUDU JA KOHTAA
Toimi osallistujien parissa spontaanisti ja etsimällä. Kohtaa ja kuuntele ajatuksia digitaalisuudesta. **Yksilöohjaa.**

KEHITÄ JA ONNISTU YHDESSÄ
Toteuta yhteiskehittämisen **Digi-Brunsseja** osallistujien kanssa toiminnan kehittämiseksi. Tee yksilövalmennusta ja tue osallistujia ryhmäprosessien lisäksi heidän yksilöllisissä tarpeissaan.

OHJAA JA TREENAA DIGITAITOJA
Toteuta **workshopeja** ja yksilövalmennusta keskusteluissa nousseiden tarpeiden pohjalta. Huomioi osallistujien toiveet sisällöistä ja osaaminen valmisteluissa.

Ja jalkaudu taas osallistujien pariin kuulemaan, miten on sujunut ja mitä voisitte jatkossa tehdä yhdessä.

**DIGITAALISUUS + YHTEISKEHITTÄMINEN + OHJAUS
= DIGIGYM-digitaitotreenit!**

Osallistujat osallistuvat toimintaan omien tarpeidensa ja motivaationsa mukaisesti, mikä mahdollistaa jokaiselle mukanaolon joko kaikilla tasoilla tai pelkästään itseä kiinnostavissa teemoissa ja toiminnoissa. Malli ja digitaitojen ohjausprosessi rakentuvatkin yksilön tarpeet ja voimavarat huomioivalle osallistumiselle. Osallistujat ottavat ne askeleet, jotka tuntuvat omilta.

Digitaalinen yhteisöllinen ohjausmalli

7. Yhteiskehittämisen toimintamallit

DigiGym-hankkeessa toteutetut yhteiskehittämisen tasot ovat rakentuneet kolmen eri toimintamallin ympärille. Perehtyessäsi DigiBrunsseihin, workshoppeihin ja yksilövalmennukseen sinun on hyvä pitää mielessä, että voit poimia niistä omaan toimintaympäristösi parhaiten sopivat tavat toimia ja tarvittaessa muokata niitä juuri teidän työpajallenne sopiviksi.

7.1. DigiBrunssi – yhteiskehittämällä

kiinni tarpeisiin ja osaamiseen

Yhteiskehittämisen DigiBrunsseilla rakennetaan yhteinen näkemys siitä, mikä on olennaista juuri nyt ja kuinka sitä kohti edetään.

DigiBrunssit ovat yhteiskehittämisen hetkiä, joissa kaikkien ääni tulee kuulluksi tasavertaisesti. DigiBrunssien avulla voit varmistaa, että työpajalla toteutetut digitaidot valmentavat workshopit vastaavat osallistujien tarpeisiin, sekä vahvistaa osallistujien digiosaamista ja osallisuutta.

TEHTÄVÄ

Mitä asiaa tai asioita työpajallanne haluaisit kehittää osallistujien ja ohjaajien kesken? Aihe voi liittyä digitaalisuuteen tai olla muuten ajankohtainen.
Kirjaa alle:

.....

.....

.....

Voit myös valmistella seuraalla sivulla olevien askelten avulla DigiBrunssin, jonka aiheena on digitaitojen lisääminen työpajallanne. Mitä taitoja haluatte harjoitella ja miten treenaatte? Keskustelkaa ja työskennelkää kysymyksen parissa yhdessä.

Digibrunssi

KYSYMYS:

Mieti valmiiksi jokin ajankohtainen kehittämiskysymys, jota haluat työstää yhteiskehittämällä. Kutsu mukaan osallistujia ja ohjaajia.

VALMISTELU:

Valmistele työskentelyvaihetta varten kehittämiskysymys jollekin digitaaliselle alustalle (esim. Padlet tai Jamboard).

Mahdollisuuksien mukaan varaa työskentelyn ajaksi jotakin syötävää ja juotavaa.

ESITTELY:

Tarjoo osallistujille mahdollisuus vaikuttaa vapaaehtoisesti ja matalalla kynnyksellä. Kutsu mukaan henkilökohtaisesti ja osoita, että aidosti arvostat osallistujan näkemyksiä ja ajatuksia.

Viettäköö rento, yhteisöllinen brunssi kehittämiskysymyksen parissa. Ideoikaa, keskustelkaa ja työskennelkää yhdessä.

TYÖSKENTELY:

Jos osallistujia on paljon, jaa tarvittaessa osallistujat pienryhmiin. Sähköinen alusta mahdollistaa ajatusten kirjaamisen myös sellaisille osallistujille, jotka eivät kykene osallistumaan ryhmätoimintaan.

Huomioi erilaiset tavat osallistua: keskustelu, kirjoittaminen ja äänestys.

REFLEKTOINTI:

Refleктоikaa työskentelyn päätteeksi, mitä tehtiin yhdessä ja millaisia ideoita saatiin. Sopikaa jatkosta työntekijöiden ja osallistujien kanssa. Pitäkää kiinni sovitusta ja sovittujen asioiden toteuduttua järjestäkää uusi DigiBrunssi. Seuraavalla DigiBrunssilla yhteiskehittämistä voidaan jatkaa saman aiheen parissa tai valita uusi ajankohtainen aihe.

Yhteiskehittäminen muodostuu näin toimintatavaksi, jossa kaikkien ääni kuuluu tasavertaisena.

7.2. Workshop – digitaitotreeniä ilman digihikeä

Workshopeissa ytimenä on haluttujen digitaitojen treenaaminen. Toiminnalle on hahmotettu toivottu suunta DigiBrunssien avulla, ja kaikki pääsevät yhdessä opettelemaan digitaitoja.

Kun DigiBrunssien avulla on tunnistettu jo hallussa olevat digitaidot ja ne taidot, joita halutaan harjoitella, on aika järjestää workshop. Alkuun on hyvä selvittää, mitä kaikkea workshopia varten täytyy valmistella. Onko laitteita tarpeeksi? Pitääkö jotakin hankkia tai lainata jostakin? Onko mitään ennakkomateriaalia, johon voisit perehtyä? Selvitä myös, löytyykö osallistujista, työyhteisöstä tai verkostosta sopivia henkilöitä workshopin vetämiseen, mikäli teema on sinulle haastava. Yksin ei tarvitse jäädä!

Alla olevan taulukon avulla voit hahmottaa ja ideoida, miten workshop voi edistää osallistujien toimijuutta elämän eri osa-alueilla:

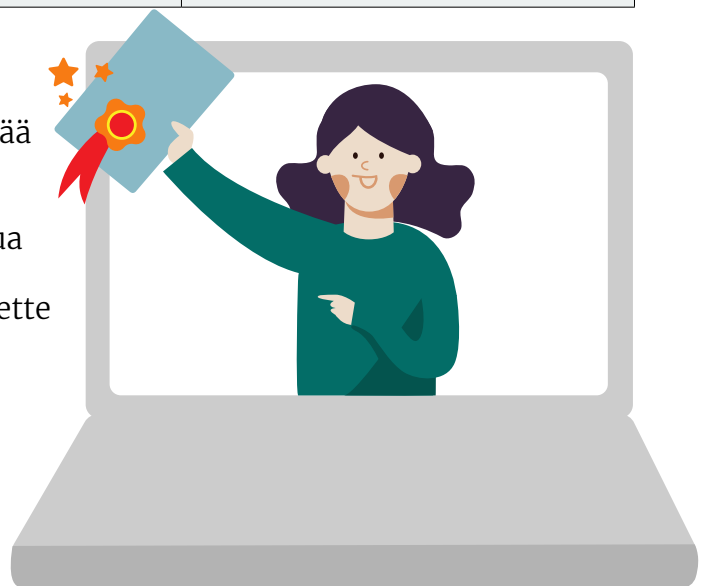
Opiskelu	Workshopin teemana voivat olla digitaidot, jotka ovat oleellisia opiskelun kannalta, esim. Microsoft Office -ohjelmiston käyttö
Työ ja yrittäjyys	Workshopin teemana voivat olla ohjelmistot, jotka hyödyttävät työelämässä tai työnhaussa, esim. Canva
Vapaa-aika ja harrastukset	Workshopin teemana voi olla digitaitojen treenaus tavoitteena löytää uutta sisältöä vapaa-aikaan, esim. geokätköilyyn tarkoitettu sovellus
Terveys ja hyvinvointi	Workshopin teemana voi olla terveyteen ja hyvinvointiin painottuva diginäkökulma, esim. keskustelu digihyvinvoinnista tai hyvinvointitiestien tekeminen puhelimitse
Ystävät, seurustelu/parisuhde ja perhe	Workshopin teemana voi olla esim. nettideittailu tai nettikavereiden löytäminen joko yhteisen keskustelun tai kokemusasiantuntijan kautta
Osallisuus	Workshopin teemana voi olla digitaitojen treenaus toimintatapana osallistujien osaamisen hyödyntäminen tai osallisuutta tukeva teema, esim. osallistuja pitää muille osallistujille workshopin graafisesta suunnittelusta
Talous ja raha	Workshopin teemana voivat olla digiaiheet, jotka liittyvät esim. uhkapelaamiseen netissä tai sijoittamiseen
Asuminen	Workshopin teemana voi olla asumiseen tai asuinpaikkaan liittyvä digiteema, esim. asuntojen etsiminen netistä

Alla olevan taulukon avulla voit hahmottaa ja ideoida, millaisia digitaitoja workshoppeissa voisi harjoitella:

Digitaidot	Tekninen osaaminen	Tiedollinen osaaminen
Laitteiden hallinta	Älypuhelimien huolto ja ylläpito	Keskustelu laitteiden järjestelmäpäivityksistä.
Tiedon haku & arviointi, media-lukutaito	Kuinka etsiä hakukoneilla faktatietoa ja varmistaa sen luotettavuus	Keskustelu valeuutisista ja tekoälyllä luodusta sisällöstä
Tekijänoikeudet	Tekijänoikeuden omaavan materiaalin käsittely videoeditoinnissa	Keskustelu tekijänoikeuksien vaikutuksesta meemien tekemisessä
Digiturvallinen elämä	Virustorjunnan hoitaminen tietokoneella	Keskustelu eri palveluiden huijausviesteistä
Viestintä	Canvan käyttö esitteissä tai CV:ssä	Keskustelu ja tiedonjako viestintäkanaviin liittyen
Tiedon tuottaminen ja muokkaaminen	Kuvan muokkaaminen Photoshopilla	Keskustelu Instagramin sisällöntuottamisesta
Yhteisöllinen työskentely	Yhdessä työskentelyä digitaalisten taitojen äärellä esim. samalla tietokoneella	Keskustelu ryhmissä tietyn digiteeman ympärillä

Seuraavalta sivulta löydät workshop-suunnitelmapohjan, jota voit hyödyntää omissa suunnitelmissasi.

Suunnitelmapohjan käyttö auttaa sinua havaitsemaan, mitä kaikkea tarvitset workshopiin ja millaisia digitaitoja olette treenaamassa.

TEHTÄVÄ

Suunnittele workshop.

Aihe:		
Tavoite:		
Aika:		
Paikka:		
Toimijuuden tavoitteet: Miten workshop edistää osallistujien toimijuutta?	<ol style="list-style-type: none">1. Opiskelu:2. Työ ja yrittäjäyys:3. Vapaa-aika ja harrastukset:4. Terveys ja hyvinvointi:5. Ystävät, seurustelu/parisuhde ja perhe:6. Osallisuus:7. Talous ja raha:8. Asuminen:	
Digitaidot: Mitä taitoja workshopissa harjoitellaan ja miten?	1) Laitteiden hallinta	
	2) Tiedon haku & arviointi ja medialukutaito	
	3) Tekijänoikeudet	
	4) Tietoturvaosaaminen	
	5) Viestintä	
	6) Tiedon tuottaminen ja muokkaaminen	
	7) Yhteisöllinen työskentely	
Toteutus: Miten toteutat? Miten keräät palautteen?	Suunnitelma: Arviointi:	
Välineet Mitä laitteita/välineitä tarvitaan?		
Huomioitavaa:		
Reflektiot: Miten onnistuitte? Mitä opitte? Ajatuksia ohjauksesta:		

Kun suunnitelma on tehty, on aika pitää itse workshop. Etsi hyvä tapa rikkoa aluksi jää. Etsivätkö kaikki osallistujat meemejä, jotka jaetaan kaikkien nähtäväksi, vai kerrotko huonon vitsin? Kaikki eivät välttämättä halua osallistua, joten anna mahdollisuus ”maisteluvarttiin”. Mukaan voi tulla 15 minuutiksi, ja jos workshop ei kiinnosta, on sallittua poistua paikalta. Yleensä ihminen kuitenkin haluaa homman aloitettuaan jäädä paikalle seuraamaan workshopin loppuun.

Joka tapauksessa kaikkein tärkeintä on, että vedät workshopia oman persoonasi ja vahvuuksiesi mukaisesti – mikä tuntuu sinulle luontevimmalta. Muista myös kokeilla uutta ja anna itsellesi lupa epäonnistua. Digitaalitojen parissa kun kohtaa väkisin teknisiä haasteita eivätkä asiat aina onnistu suunnitelmien mukaan.

Eröt toimintakulttuureissa: Workshopeja toteutettaessa havaittiin, että työpajojen välillä on joskus merkittäviäkin eroja toimintakulttuureissa. Sama sisältö ja toimintatapa ei toiminut samalla tavalla eri pajoilla. Aina osallistuminen ei myöskään innostanut, ja välillä vaadittiin lirkuttelua osallistujien motivoimiseksi. Ohjaajalta vaadittiin tasapainottelua digitaalitojen opetteluun vapaaehtoisuuden ja osallistujan toimijuutta eteenpäin vievän toiminnan välillä voimavarakeskeisyyden huomioiden.

DigiGym-hankkeen aikana järjestetyt workshopit:

<ul style="list-style-type: none"> • Pajavisan teko Kahoot-ohjelmalla • CV:n teko Canvalla • ThingLink-ohjelmaan tutustuminen • Saippuanteon taltiointi video- ja valokuvauksen keinoin • Howspace-alustaan tutustuminen ja sen käyttäminen • Videotutoriaaloin teko kynttilänteosta • Taidenäyttelyn video-kuvaaminen 360-kameralla • Musiikin miksaus tietokoneella asiantuntijan johdolla • Digi-ilmiöistä keskustelu • Striimauksen perusteet asiantuntijan johdolla • Geokätköily • Valokuvaus ulkona • Uuden tiedon tai taidon opettelu netin avulla 	<ul style="list-style-type: none"> • Emojien käyttö viestinnässä • Portfolion tekeminen • Animaation teko puhe-ohjelmalla • Digittömyysretki luontoon • 3D-mallintaminen Blender-ohjelmalla • Kuvanmuokkaus Photoshop-ohjelmalla • Joulukalenterin teko Instagramiin • Asiantuntijan luento kyberturvallisuudesta • Keskustelu tuokio positiivisesta pelikulttuurista • Keskustelu tuokio rajoista verkossa ja eri digitaalitojen osa-alueista • Työnhakutaidot • Tiedonhakukilpailu Googlen avulla • Tekijänoikeuskoulutus asiantuntijan johdolla • Luova valo- ja videokuvaus 	<ul style="list-style-type: none"> • Käsityökaavojen tekeminen Stitch Fiddle -ohjelmalla • Elektronisen musiikin tuotanto Ableton Live 11 -ohjelmalla • Omat vahvuudet, työnhaku – persoonallisuustestit ja työhakemus tekoälyllä • Graafisen suunnittelun asiantuntijan luento • Tietokoneen/puhelimen huolto ja ylläpito • Keskustelu tuokio netti-deittailusta • Videopelin koodaaminen GameMaker-ohjelmalla • Huhuhaatiedon tunnistaminen netissä • Videoeditointi DaVinci Resolve 18 -ohjelmalla • Graafisen suunnittelu Affinity Designer -ohjelmalla • Keskustelu tuokio digihyvinvoinnista
---	---	---

Kuten workshopeista huomaa, mukana on sekä teknistä että tiedollista osaamista vahvistavia workshopeja: sovellusten ja ohjelmien käyttöä, luentomaisia tietoisuuksia sekä keskustelu tuokioita digitaalisuuden teemojen äärellä. Minkä näistä voisit toteuttaa ensimmäisenä?

7.3. Yksilöohjaus – yhdessä kohti tuntematonta

Yksilövalmennuksen avulla tehostetaan digitaitojen osaamista tasapuolisesti osallistujien kesken. Yksilövalmennuksessa ei tarvitse olla kaikkien aikojen digivelho, vaan halu auttaa ja tarjota yksilöllistä tukea riittää.

Aina ihmiset eivät kykene osallistumaan tasavertaisesti workshopien sisältöihin. Tällöin ihminen voi tarvita yksilövalmennusta digitaidoissa, jotta hän voisi osallistua paremmin digitaaliseen toimintaan.

Työn arjessa ei välttämättä ole aikaa eikä resursseja intensiiviseen yksilövalmennukseen, joten tässä kohtaa on tärkeää tutkia, mitä yksilövalmennuksessa voi tehdä. Onko sinulla ohjaajana aikaa ja osaamista tukea osallistujaa? Löytyykö työyhteisöstä joku osaavampi tyyppi, tai voisiko valmennusta saada toiselta osallistujalta? Kaikkein ei tarvitse eikä voi venyä, mutta jo yksilövalmennuksen tarjoamisen mahdollisuus voi tuoda osallistujalle positiivisia kokemuksia.

Ohjaajan on hyvä pyrkiä tunnistamaan osallistujien digikuilut. Niihin on hyvä puuttua yksilövalmennuksen merkeissä. Keskustelun kautta voi luoda käsityksen myös siitä, millaiset kunkin osallistujan digitaidot ovat. Ohjaajan ei itse tarvitse olla mikään digivelho, vaan yksilövalmennusta voi toteuttaa vertaisuuden periaatteella – pulmaan voi etsiä ja tutkia ratkaisuja yhdessä. Samalla voi näyttää esimerkkiä siitä, miten asenteella voi päästä pitkälle, vaikka aihepiiri olisikin tuntematon.

TEHTÄVÄ

Millaisissa digitaidoissa sinä pystyt antamaan yksilövalmennusta?

Tietämättömyys ei ole este: Osallistuja kaipasi apua hänelle hyvin tutuksi tulleen digitaalisen piirtämisen ohjelman kanssa. Ohjelmalla luodut tiedostot eivät toimineet oikein. Ohjelma ei ollut ohjaajalle ennestään tuttu, mutta tästä huolimatta hän lähti selvittämään ongelmaa yhdessä osallistujan kanssa. Yhteisen työskentelyn ja pohdinnan lopputuloksena ongelma ratkesi.

8. Tunnista digikuilut ja ylitä ne!

Digikuilut tekevät digitaitojen oppimisesta vaikeaa tai pahimmillaan jopa mahdotonta. Kuilujen olemassaolo on syytä tietää ja erilaiset kuilut tunnistaa, jotta voi ohjata osallistujaa niiden ylittämässä.

Digikuiluilla tarkoitetaan eroja ihmisten mahdollisuuksissa, kyvyissä ja motivaatiossa käyttää ja hyödyntää digitaalisia palveluita, välineitä ja sovelluksia. Digikuilun syntyminen taustalla voivat siis olla joko yksilön toimintaa estävät tai hidastavat rakenteet tai ihminen itse.

TEHTÄVÄ

Seuraavalle sivulle on listattu DigiGym-hankkeessa tunnistettuja digikuiluja työpajaympäristössä. Kirjoita esimerkkien alle, miten voisit ohjaajana tilkitä digikuilua omalla toiminnallasi. Miten toimisit?

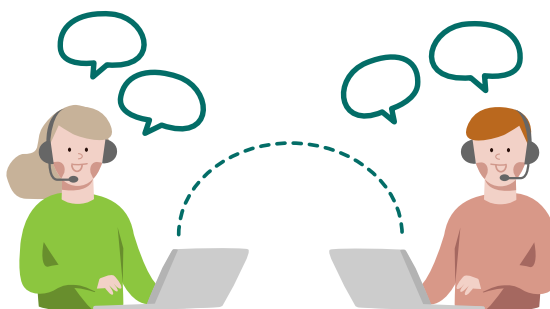

Voit myös keskustella esimerkkien tilanteista kollegasi kanssa.

Tunnistatteko tai oletteko kokeneet digikuiluja työssänne?

Miten olette toimineet näissä tilanteissa?

Ennen digitreenien aloitusta voi olla tarpeen tehdä kysely tai muu selvitys osallistujien lähtötilanteesta eli digitaidoista ja -kuiluista. Selvityksen ja yhteiskehittämisen avulla voit varmistaa, että digiosaamisen vahvistamiseen tähtäävät keinot osuvat maaliin.

Käyttökuilu	Erot mahdollisuudessa hyödyntää välineitä. Kaikilla osallistujilla ei ole pääsyä digilaitteiden pariin.
	Esimerkki: Työpajatoiminnan osallistujalla ei ole mahdollisuutta harjoitella digitaitoja kotona. Osallistujalla ei ole käytössään toimivaa kameralla eikä mikrofonilla varustettua tietokonetta tai älylaitetta.
	Kuinka kuilun yli? Miten mahdollistetaan osallistujan digitreeni työpajalla? Miten osallistuja on mahdollista saattaa laitteiden pariin?
Käyttötapakuilu	Erot digiosaamisessa.
	Esimerkki: Workshopin toteuttaminen työpajatoiminnan ryhmälle on vaikeaa, sillä osallistujien väliset erot digiosaamisessa ovat suuret.
	Kuinka kuilun yli? Miten toteutetaan workshop niin, että digitaidoissaan eri tasolla olevat osallistujat kokevat osallistumisen mielekkääksi? Mitä mahdollisuuksia on tukea osallistujia?
Hyödyntämiskuilu	Erot sen tunnistamisessa, kuinka digilaitteista ja sovelluksista voi saada hyötyä omaan työhön, opintoihin, vapaa-aikaan tai yleensä elämään.
	Esimerkki: Osallistuja ei käytä digitaalisia välineitä omassa arjessaan, eikä hänellä ole sen vuoksi motivaatiota osallistua digitaaliseen työpajatyöskentelyyn.
	Kuinka kuilun yli? Miten motivoit osallistujaa ja havainnollistat digitaitojen hyödyllisyyttä?
Heikko minäpystyvyyskuilu	Epäluottamus omaan osaamiseen ja taitoihin digilaitteiden ja sovellusten parissa.
	Esimerkki: Osallistuja kokee digilaitteet ja sovellukset hankaliksi. Hän muistelee digitaalisuudesta puhuttaessa epäonnistuneita kokemuksiaan aiheen parissa esimerkiksi opiskelu- tai työelämässä.
	Kuinka kuilun yli? Mitä toimintatapoja voit hyödyntää vahvistaaksesi osallistujan luottamusta itseensä?

9. Ammatillisen

digiosaamisen

kehittäminen

– vinkit talteen!

Ei digiä digin vuoksi, vaan elämää varten.
Myös omalla kohdallasi!

Älä pelkää ottaa oppia osallistujilta. Hyödynnä osallistujien tietotaitoa!
Uskalla näyttää, että et tiedä.

Ota matalalla kynnyksellä haltuun uusia juttuja. Asenna puhelimeesi uusi sovellus ja kokeile sen käyttöä.

Muista digitaalisuus välineenä kaikessa. Kiinnostaako vaikka uuden kielen tai taidon opettelu? Etsi siihen sopiva sovellus ja ota homma haltuun!

Itselle turhalta tuntuva sovellus/ohjelma/digitaito voi olla oppimisen kannalta hyvä, koska todennäköisesti opit jotakin lisää digitaalisuudesta yleensä.

Hyödynnä verkostoissasi piilevä digiosaaminen! Pyydä apua.

Haasta itseäsi: lue ainakin kerran viikossa jokin digiaiheinen uutinen.

Mitä digitaalisia elementtejä voit tuoda arkeesi? Mitä digiä voisit tehdä vaikka heti?

Muista myös digittömyys!

Digitaitoja harjoiteltaessa tulee pitää mielessä, että digin ulkopuolellakin on elämää. Vaikka digilaitteet ja sovellukset helpottavat elämäämme, iso osa siitä tapahtuu niiden ulkopuolella. Kun digitaitoja harjoitellaan, on syytä samalla keskustella, kuinka tasapaino digin ja digittömyyden välillä säilytetään ja mikä tämän tasapainon merkitys on hyvinvoinnille – yksilölliset erot huomioon ja niitä kunnioittaen.

10. Kirjoittajien terveiset

Toivomme, että olet saanut DigiGym-hankkeen käsikirjasta uusia ajatuksia sen suhteen, mitä kaikkea digitaalisuus ja digitaidot voivat tarkoittaa työpajatoiminnan näkökulmasta. Digitaalisuuden läsnäolo elämän eri osa-alueilla näkyy eri ihmisille eri tavoilla. Digitaalisuus voi olla arjen sujumisen mahdollistaja tai sitä suuresti haittaava tekijä. Varmaa kuitenkin on, että digitaalisuus on läsnä kaikkien elämässä – tavalla tai toisella.

DigiGym-hankkeen aikana olemme tuoneet esiin digitalisoituneen arjen itsestänselvyyksiä ja tehneet näkymätöntä digitaalisuutta näkyväksi. Toivottavasti käsikirjastakin välittyy kuva siitä, mikä kaikki voikaan olla digitaitotreeniä! Tässä ajassa sitä eivät enää ole pelkät ATK-tunnit, joilla harjoitellaan tekstinkäsittelyä ja taulukkolaskentaa. Sen sijaan digitaalisuuden kirjo on laaja ja värikäs. Siitä on mahdollista löytää elementtejä, jotka puhuttelevat erilaisia ihmisiä eri tavoin. Tämän seurauksena myös digitaitotreenit voivat olla sisällöltään, toteutustavaltaan ja toimintaympäristöltään hyvinkin erilaisia.

Toivomme, että olemme voineet innostaa sinua lisäämään digitaalisia elementtejä työhösi työpajaympäristöössä. Parhaassa tapauksessa olet löytänyt käsikirjan avulla uusia toimintatapoja ja uutta (digitaalista) otetta työhösi. Toivottavasti tämä ruokkii innostustasi ja tuo ohjaajan työhösi uutta virtaa!

Olemme tämän käsikirjan avulla pyrkineet myös osoittamaan, miksi ohjaajan digitaalisella työotteella on merkitystä työpajatoimintaan osallistuvan kannalta. Ei siis digiä digin vuoksi vaan elämää ja osallisuutta varten!

Terveisin

DigiGym-hanketiimi

P.S. Kerrothan käsikirjasta (työ)kaverillesi, jos koit, että siitä oli sinulle hyötyä. Muista myös jakaa työkaverillesi sekä onnistumisesi digin parissa että ne hetket, kun mikään ei toiminut. Madalletaan yhdessä digikynnystä – niin osallistujien kuin ohjaajienkin kesken!

